

Δημήτρης Τζουμάκας

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχελακάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχελακάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelapaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelapaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Αλλά τον συγγραφέα πιο πολύ τον ανησυχεί η ελλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας που επικρατεί στη μετανάστευση. Μια έλλειψη απειλητική σαν τον χάρο, για κάποιον σαν τον συγγραφέα μας που ο ήχος της μητρικής γλώσσας στα αυτιά του, είναι ζωτικής σημασίας για την καλλιτεχνική του επιβίωση.

Μέρος 5ο

Το μαύρο χιούμορ, είναι ο θανάσιμος εχθρός του συναισθηματισμού

Andre Breton

Είναι όμως η συμμετοχή σε χώρους συνάθροισης, κοινωνική ζωή; Επιτυγχάνεται ο σκοπός της συνάθροισης, τις λίγες αυτές στιγμές της υποτιθέμενης επικοινωνίας που νοιώθει εκεί το άτομο; Ίσως ναι, ίσως να είναι μόνον αυτό το επιδιωκόμενο και τίποτα παραπάνω, αν το δει κανείς εκ των υστέρων μέσα από την προοπτική του χρόνου που έχει περάσει.

Στην Πορεία, αυτή η αίσθηση της άσκοπης και χωρίς αδιέξοδο κοινωνικότητας, που προωθούν οι ιδεολογίες και οι συσπειρώσεις γίνεται εμφανής. Ο αντιήρωας μετανάστης διακατέχεται από ένα διευρυμένο πια πεσιμισμό.

Συμμετέχει στην πορεία της διαδήλωσης, γιατί αυτό έμαθε να κάνει, από συνήθεια. Αλλά πλέον έχει χάσει την ελπίδα ότι όλα αυτά θα φέρουν κάποιο αποτέλεσμα. Το μέλλον γι αυτόν, διαγράφεται ως μια στρογγυλεμένη αποτυχία. Η αντιπαραβολή μεταξύ της έναρξης της διαδήλωσης, όπου υψώθηκαν οι «Σημιαίες, κόκκινες, πράσινες, μαύρες, κίτρινες, βιολειές» από ανθρώπους σοβαρούς και συνειδητοποιημένους «μια σύμπραξη παλαιών και νέων ιδεών, των ανθρώπων της δουλειάς και των ανθρώπων της αμφισβήτησης», και του τέλους της πορείας, όπου η διαδήλωση καταλήγει ήρεμα στο πάρκο, όπου τα παιδιά θα φάνε χοιντόγκ και θα παίξουν με τις κούνιες, δείχνει μια εικόνα του μέλλοντος, όπου η διαλεκτική της αμφισβήτησης θα έχει απεμποληθεί από τον κομφορμισμό που θα έχει εξαγοράσει τα πάντα.

Αυτή η απογοήτευση που διέπει τον αντιήρωα μετανάστη, θα υποσκάψει την ελπίδα του, και θα τον σύρει στο χαμηλότερο δυνατό σημείο. Ο συγγραφέας δεν ελπίζει τίποτα πια από αυτά, για τα οποία λένε ότι μάχονται μέσα στις οργα-

νώσεις. Προσδοκά μόνο να έρθει ο καιρός, να μπορεί να περπατάει στους δρόμους απαλλαγμένος από τις φοβίες του, και να γλιτώσει «απ' αυτόν τον παράξενο άνθρωπο που παραμονεύει ν' αρπάξει κανα παιδί, που κυνηγάει μ' ένα μαγκούρι τους σκύλους, που ψάχνει στ' απορρίμματα των σκουπιδοτενεκέδων για τροφή· και γενικά όλη του η κοινωνική συμπεριφορά είναι ανάρμοστη και για τον οποίον δεν ξέρουμε αν έχουμε να κάνουμε ερωτικά με κανένα συνηθισμένο οπισθοβάτη, που παρασύρει τα αγοράκια δίνοντάς τους καραμέλες ή αν πρόκειται για κανένα προχωρημένο ορνεοβάτη».

Μένει λοιπόν προς το παρόν ο αντιήρωας του Τζουμάκα με τις φοβίες του, όταν η πίστη και η ελπίδα στις συγκεντρώσεις έγινε μια σημαία που ανεμίζει πια, κουρελιασμένη από τον σίφουνα της απελπισίας που δονεί το «Είναι» του.

Και τι άλλο απομένει που να τον κάνει να νοιώθει ακόμα ζωντανός και εν αγωνία; Μα τι άλλο από τη λήμπιντο και τη γλώσσα του. Πνιγμένος καθώς είναι, –μέσα στην πσιόνα– με τις φοβίες, τις συσσωρευμένες απογοητεύσεις και τα αδιέξοδα του μεταναστευτικού κόσμου, το μόνο που θα του μείνει να ονειρεύεται πια, θα είναι «τα κορίτσια της γυμναστικής, τα μαύρα σορτς στο ένατο γυμνάσιο θηλέων της Αθήνας. Τίποτ' άλλο».

Αλλά τον συγγραφέα πιο πολύ τον ανησυχεί η ελλιπής γνώση της ελληνικής γλώσσας που επικρατεί στη μετανάστευση. Μια έλλειψη απειλητική σαν τον χάρο, για κάποιον σαν τον συγγραφέα μας που ο ήχος της μητρικής γλώσσας στα αυτιά του, είναι ζωτικής σημασίας για την καλλιτεχνική του επιβίωση. Γράφει με παράπονο: «...μας πήρανε στο εργοστάσιο και μας χρονομετρήσανε. Εκεί μέσα έχασα τη γλώσσα μου».

Νοιώθει πως έχασε την ελευθερία του, την ταυτότητά του, πως η ζωή του δεν είναι εδώ αλλά αλλού, εκεί πίσω στην γλωσσική του πατρίδα. Ο Τζουμάκας θέτει ωρίς επί τάπητος, το μέγα θέμα της δυνατότητας να γραφτεί πραγματικό μυθιστόρημα από ένα μετανάστη, όταν η γλώσσα που μιλά και εκφράζεται

δεν ανανεώνεται.

Όταν τελείωσε το Χαρούμενο Σύννευ, προς το τέλος της δεκαετίας του 1980, έκατσε και έγραψε το δοκίμιο: Ταξική συνείδηση και εξιδανίκευση στη ζωή και το έργο του Αλέκου Δούκα, το οποίο δημοσιεύτηκε πολύ αργότερα το 2003. Ο Τζουμάκας με τη μελέτη αυτή, προϋδεάζει για τις δυσκολίες του χειρμάτος, να γράψει δηλαδή ένας μετανάστης πρώτης γενιάς μυθιστόρημα, σε ένα περιβάλλον που η γλώσσα του δεν ανανεώνεται. Κατά τα άλλα, άσκησε κριτική στον Δούκα για «μορφή – κακόμορφη» και περιεχόμενο «εξιδανικευμένο», «γλώσσα του εμιγκρέδικου περιθωρίου, σε χρόνους χαλεπούς και σ' ένα υποβαθμισμένο περιβάλλον, ωθούν την συγγραφική απόπειρα του Μικρασιάτη μετανάστη στο έλεος του καιρού. Ανυποψίαστος ο ίδιος υπηρετεί με συνέπεια την ιδεολογία του, απευθύνεται σε μετανάστες, σε πολιτικοποιημένους πάροικους και στην «ομάδα» με την προλεταριακή του λογοτεχνία».

Ο Τζουμάκας εξετάζοντας από απόσταση τριών δεκαετιών το Κάτω από ξένους Ουρανοί, και με εντελώς αλλαγμένους τους κοινωνικούς ορίζοντες από εκείνους του Δούκα, τον έκρινε αυστηρά με κριτήριο πάντα τις αντιλήψεις για το μυθιστόρημα της δικής του εποχής. Αλλά παρά την αυστηρότητα που εξαντλεί στη μορφή του έργου του Δούκα, ο Τζουμάκας αναγνωρίζει σ' αυτόν τον μεγάλο ανθρωπισμό που δονεί το έργο του. Την αλληλεγγύη προς τον «ξένο», και την «αποδοχή του διαφορετικού». Στο έργο του Δούκα, ο Τζουμάκας θα αναγνωρίσει την ευκαιρία που μας δίνεται, για «να συγκρίνουμε την αυστραλιανή ζωή τότε και τώρα. Να δούμε τους δικούς του ήρωες και τους δικούς μας, τους πένπτες της εποχής εκείνης και τους εφπυασμένους του 1990. Εν ολίγοις, να δούμε την ελληνική κοινότητα στην Αυστραλία διαχρονικά, την πορεία και την ανάπτυξή της, καθώς και τους κινδύνους που παρουσιάζονται απ' τη μια, με τη διόγκωση του εθνικού εγώ, κι απ' την άλλη, με την απορρόφηση του από την καταναλωτική κοινωνία».